

Йежи Шеверски

Барлие и мъртвата
прислужничка
или Убийство по френски

Беше един от онези ноемврийски дни, в които облаците докосват стръмните покриви на къщите, тротоарите се покриват с тънък слой кал, а въздухът е просмукан с влага, проникваща чак под дрехите на минавачите. В такива дни лампите в помещенията на Ке де-з-Орфевр светят още от сутринта, зад прозорците Сена е обвита с воали от мъгла, а перата на гълъбите, вечно накачали по парапетите, са настръхнали и мокри.

От сутринта комисарят Барлие се чувствуваше натежал, сънлив и отпуснат. Инспекторите, които трябваше да влязат по работа в кабинета му, се оттеглиха бързо на пръсти и след малко вече всички знаеха, че днес шефът не е на кеф и не е зле човек да стои по-далечко от него.

Нямаше много работа. В последно време липсваха онези сензационни случаи, които наелектризирват репортерите и читателите на следобедните вестници. Трябваше да се извършва обикновената, всекидневна полицейска работа, сива рутина, която Барлие искрено ненавиждаше, но я вършеше съвестно, както се полага на солиден полицейски чиновник.

Като отхвърли до десет часа първата порция от най-различни скучни отчети и доклади, комисарят лениво си помисли, че сигурно вече е време да изпрати за сандвичи и бира, но, кой знае защо, не си направи труда да извика някой от младшите инспектори, които разговаряха полугласно в съседната стая.

Към единадесет часа вратата на кабинета се отвори и на прага се появи Льоклерк, най-младият от инспекторите в бригадата на Барлие. Той очевидно беше забравил за лошото настроение на комисаря, защото още от вратата се провикна:

– Шефе! Убийство!

Цялата му фигура излъчваше възбуда и желание за действие. Внезапно развеселен, Барлие си припомни с носталгия, че когато самият той беше на годините на Льоклерк, изпаднаше в трескава възбуда при всяко ново престъпление, с което се сблъскваше.

– Къде? – попита той. – И кой е убит?

– На улица „Сент Антоан“ – изрецитира Льоклерк. – Убито е едно младо момиче. Работело е у собственика на малко бистро.

– Като келнерка ли?

– Не, шефе, била е прислужничка в дома му. Добре са я наредили... Някой е забил нож във врата ѝ...

– Кой е на местопрестъплението? Има ли някой от нас?

– Не, наши хора няма. Там са само момчетата от местния комисариат. Аз вече уведомих техниците и лекаря. Всеки момент ще тръгнат... – Той се запъна и погледна виновно Барлие, защото едва в този миг си

даде сметка, че си е превишил правата. Никой не му беше нареждал да отменя началника си.

– Няма нищо, малкият – усмихна се Барлие, – тръгваме веднага. Извикай Жавре да дойде с нас.

Той се надигна тежко иззад бюрото, протегна се мързеливо и погледна през прозореца. Обикновено обичаше да излиза извън мрачната сграда на Ке де-з-Орфевр, но в ден като днешния би предпочел да си остане зад бюрото, потънал в морето от важни и не дотам важни документи с разноцветни парафи и виолетови печати.

По пътя все още възбуденият Льоклерк продължи да разказва какво е научил от телефонното съобщение:

– Убитото момиче било намерено от жената на собственика на бистротото. Върнала се за нещо в къщи и го видяла в кухнята. На пода, до мивката, а във врата му стърчал нож... Казват, че там всички били потресени...

Барлие много-много не го слушаше. И без това държеше да огледа всичко със собствените си очи. Не искаше предварително да си затлачва картината, която щеше да се оформи в съзнанието му, след като разгледа, без да бърза, всички помещения, свързани с героите на драмата, след като усети атмосферата на дома и разговаря с лицата, замесени в историята. Затова предпочиташе, вместо да слуша Льоклерк, да зяпа през прозореца и да се заглежда в минавачите, потопени в ноемврийската мокрота.

Колата спря рязко пред стара, висока сграда, покрита с лишеите на падаща мазилка. Наблизо бяха спрели още две полицейски коли: радиоколата на кварталния комисариат и тази на техническия екип от Ке де-з-Орфевр. Двама полицаи с подгизнали пелерини безуспешно се опитваха да отблъснат от входа тълпата напирращи сеирджии.

Барлие и инспекторите се изкачиха по мраморните стълби на втория етаж. Вратата им отвори някакъв полицай. Като видя Барлие, той се изпъна уставно – беше самият комисар от кварталния комисариат:

– Господин комисар, комисар Фошоа се намира на местопрестъплението.

Барлие се опита да прекъсне това церемониално представяне, но не успя. Комисарят Фошоа каза, каквото имаше да казва, и послушно зачака нареждания.

Твърде притеснен от ситуацията, понеже независимо от всичко комисарят Фошоа му беше равен по ранг, Барлие попита:

– Мога ли да видя жертвата?

– Разбира се, господин комисар, заповядайте...

Към кухнята водеше тесен коридор. Техниците и фотографите привършваха работата си.' Никой не беше докосвал момичето. То лежеше на покрития с плочки под, а от врата му стърчеше, забит на дълбочина петнадесетина сантиметра, голям кухненски нож. Около шията се беше стекла голяма локва кръв. Девойката носеше евтина синя рокля, която се беше заметнала нагоре и откриваше стройните ѝ крака.

– Благодаря. Това ми стига. Къде бих могъл да поговоря с домашните?

Комисарят Фошоа просто се разкъсваше от желание да угоди на новодошлите колеги от Ке де-з-Орфевр. Затова побърза да обясни:

– В столовата са. Искате ли да ги видите?

– Един по един, господин комисар. Един по един. Най-напред искам да разговарям с госпожа Марше. И не тук, в кухнята... – Той погледна проснатото тяло на момичето.

– О, разбира се – провикна се Фошоа, – да отидем в спалнята, там ще бъде съвсем удобно, никой няма да пречи...

Спалнята беше тясна. В нея се бяха сместили само едно голямо двойно легло, гардероб с огледало и две нестабилни табуретки. На стените висяха избелели репродукции в рамки, украсени с дребни раковини, и голямо черно разпятие. Затова пък не се виждаха семейни фотографии, с каквито обикновено се украсяват стените на подобни спални.

– Те тук ли спят? – попита Барлие, защото все пак трябваше да каже нещо, но веднага си даде сметка, че въпросът му съвсем не е на място, и се почувствува още по-притеснен от присъствието на задъхания от възлнение комисар Фошоа.

– Съпрузите Марше спят тук – обясни Фошоа с готовност. – Синът им Луи си има отделна стая. Анжелик, тоест убитата, е спяла в кухнята.

– Аха, значи, има и син...

– Да, имат син. Следва химия в Сорбоната.

Настана мълчание, но на Барлие не му хрумваше какво още може да попита. Все още не седнаше, а само се оглеждаше наоколо. По-точно, преструваше се, че разглежда спалнята. В действителност само чакаше кога енергичният комисар Фошоа ще се завърне при своите подчинени и ще го остави сам.

Когато мълчанието се удължи прекалено много, а застаналите до Барлие инспектори Лъоклерк и Жавре започнаха да проявяват явни безлези на нетърпение, Барлие извади от джоба си лулата и рече:

– Уважаеми господин комисар, благодаря ви, че ме въведохте в

случая. Смятам, че можете да се върнете към своите задължения. Естествено – побърза да прибави, – ще продължаваме да поддържаме тясна връзка. Сигурно ще имаме нужда от вашата помощ.

Фошоа леко се изчерви и сковано наклони глава:

– То се знае, господин комисар. Винаги сме на ваше разположение.

Когато той излезе, Барлие внимателно седна на едната от табуретките, запали лулата си и разпреди:

– Лъоклерк, доведи ми тук госпожа Марше. А ти, Жавре, се мушни тук-там из съседите наоколо. Поразпитай за тези хора.

Госпожа Марше се оказа пълна блондинка на неопределена възраст. Пищният ѝ бюст сякаш всеки момент щеше да се излее извън тясното деколте на тъмносинята, доста поизносена рокля. Тя седна несигурно на другата табуретка и започна нервно да сплита и разплита пръстите на ръцете си. По бузите ѝ бяха избили две яркочервени петна, а челото ѝ беше оросено от дребни капчици пот.

– Какво нещастие, господин комисар, какво кошмарно нещастие... И какво ще кажа сега на майка ѝ? Тя ми гласува доверие...

– Познавахте ли майката на момичето?

– Да, господин комисар. От едно село сме. Беше ми приятелка. Само че после аз се омъжих и дойдох тук, а тя остана на село. Преди една година ми писа, че дъщеря ѝ Анжелик иска на всяка цена да си намери място в Париж. У нас тъкмо се беше освободило място, предишната ни прислужничка се омъжи. Написах ѝ...

Млъкна и безпомощно погледна Барлие. Той кимна с разбиране:

– Значи, момичето работеше у вас от една година?

– Беше по-скоро член на нашето семейство. Помагаше ни в къщи, понеже ние с мъжа ми...

– Но ѝ плащахте, нали? Жената се зачерви още повече:

– Разбира се, господин комисар. Ами че то ѝ се полагаше...

– С кого общуваше? Имаше ли си приятел?

– Тя беше почтено момиче, господин комисар. В неделя ходеше на черква. Веднаж в седмицата – на кино. Но не се занимаваше с никакви момчета.

– А приятелки имаше ли?

– Анжелик беше много привързана към нас... Всички я обичахме, а и тя се чувствуваше при нас като у дома си... Не търсеше компанията на други хора.

Барлие се замиели, а после помоли:

– Разкажете ми сега какво в същност стана днес сутринта...

– Беше страшно, господин комисар. Страшно е... – поправи се бързо. – Толкова ми е трудно да говоря за това...

– Разбирам ви, госпожо. Но за съжаление иначе не може. Ще трябва да намерите сили.

– Разбирам – съгласи се госпожа Марше послушно, – ще го разкажа още веднаж. – Както винаги станахме в седем часа. Анжелик приготви закуската. Както винаги беше спокойна и в добро настроение. Не е очаквала, горкичката... В осем Луи отиде на лекции. Петнадесет минути след него и ние с мъжа ми тръгнахме за бара. Отваряме винаги в осем и половина. Анжелик остана в къщи. В един часа трябваше да ни донесе обяд. В бара ни няма условия и затова не приготвяме топли ястия, само сандвичи... нали разбирате... и

Барлие кимна. Да, знаеше такива бистра, в които предлагаха само вино, кафе и сандвичи.

– За обяд трябваше да сготви доматиена супа и телешко задушено... – разплака се тя.

Барлие не я притесняваше и спокойно пушеше лулата си. Жената почти веднага се овладя.

– Около десет часа си спомних, че не съм й оставила пари. Днес можеше да дойде инкасаторът за осветлението... Взех от касата пари и тръгнах към къщи...

– А кой остана в бара през това време?

– Люсиен, естествено. Мъжът ми...

– Какво стана после?

– Вратата на апартамента ни беше леко открената... Това много ме учуди. Още от прага повиках Анжелик. Не ми отговори. Влязох в кухнята, а там... – Тя отново се разплака.

– И какво ще кажа сега на майка й, господин комисар? Какво ще й кажа?

Той тактично поизчака, а после попита:

– Изчезнало ли е нещо? Забелязахте ли да липсва нещо от къщи?

Госпожа Марше се оживи и вдигна глава:

– Не, господин комисар. Всичко си беше на мястото.

Комисарят не пропусна да отбележи, че тази разплакана жена все пак не беше загубила ума и дума, откривайки в кухнята си труп, и вероятно още преди да уведоми полицията, беше проверила най-внимателно дали не липсва нещо от къщи.

– Анжелик лесно ли пускаше чужди хора?

– Не. Винаги само открехваше вратата, затворена с верига. Беше

много предпазлива...

– Нямате ли представа кого би могла да пусне днес сутринта?

Тя поклати безпомощно глава, а от очите и отново потекоха сълзи.

– Не знам, господин комисар... просто нищо не ми идва наум...

– Благодаря ви, госпожо. Засега това е всичко. Ще бъдете ли така любезна сега да кажете на съпруга си да дойде тук?

За разлика от своята съпруга господин Люсиен Марше – възпълен, плешив мъж на около петдесет години – напълно се владееше. Беше високомерен и тържествен. Оценяваше сериозността на положението и се опитваше да се държи подобаващо.

– Седнете, господин Марше. – Барлие му посочи табуретката с лулата си. – Вече разговарях със съпругата ви, но ми е необходима известна информация и от вас.

Марше кимна в знак на съгласие и приседна, неестествено изправен.

– Какво беше в същност това момиче? Вие обичахте ли го?

Марше се изкашля:

– Не й обръщах кой знае какво внимание, господин комисар. Тя не пречеше на никого в къщи и беше много полезна. Но мисля, че е била много почтена. Във всяко отношение – на място. Много вкусно готвеше... – прибави малко несигурно.

– Имаше ли приятел?

– Не знам, господин комисар. Не съм се интересувал. Жена ми сигурно ще може да ви каже нещо повече по този въпрос... Макар че – прибави той, след като помълча няколко секунди – подочувал съм туй-онуй. Вие знаете как стават тези неща, клиентите току ти разправят какво ли не...

– И какво говореха вашите клиенти?

– Не знам дали е истина. Някой беше споменал, че е виждал нашата Анжелик с малкия Робер Бержере, но аз не го вярвам...

– Защо?

– Защото тя беше порядъчно момиче, а този Робер е... пази боже! Не вярвам тя да се е занимавала с него.

– Кой е този Робер? Къде живее?

– Синът на обущаря от нашата улица. Хулиган. Два пъти осъждан. Хората тук малко се страхуват от него.

Барлие се замисли. Не виждаше какво още би могъл да попита и беше малко гладен. Хрумна му, че може да помоли Марше да донесе от бара си нещо за хапване. Но после прецени, че не върви да иска такава

нещо от него.

Надигна се тронаво от табуретката, изпъна плещи и за малко не се протегна, както вероятно би направил в кабинета си на Ке де-з-Орфевр.

– Благодаря ви, господин Марше. Пак ще си поприказваме.

Огледа се за пепелник, за да изпразни лулата си, но никъде в спалнята не видя пепелник. Ако беше сам в стаята, сигурно щеше да изсипе пепелта в една от саксиите, но сега беше принуден да пхне неизчистената лула в джоба си.

– А сега искам да поогледам жилището ви. Двамата излязоха в антрето. Трябваше да се

поспрат на прага, понеже двама полицаи тъкмо изнасяха носилката с увит в чаршаф продълговат предмет. Доктор Молие, полицейският лекар, се опитваше да нахлузи тесните си ръкавици.

– Добър ден, докторе – поздрави го Барлие. – Можете ли да ми кажете нещо интересно?

– Здравсти, комисарю! Засега нищо интересно. Ще се наложи да понарежа тази красавица. Може би тогава ще мога да кажа и нещо поинтересно.

– Кога е настъпила смъртта?

– Някъде между девет и десет и половина, но по-скоро към девет. Макар че още не съм напълно сигурен – застрахова се докторът и найсетне се справи с непослушните ръкавици. – Трябва да тръгвам, комисарю. Моите покойници ме чакат – засмя се той гръмогласно, вдигна от пода черното си куфарче, с което никога не се разделяше, и се упъти към вратата.

Нямаше нужда да го пита кога ще получат резултатите от аутопсията. Барлие знаеше, че доктор Молие работи бързо и ще му се обади веднага щом свърши.

На вратата на кухнята, от която изнесоха трупа, се показва Льоклерк. Барлие му кимна, инспекторът се приближи и комисарят вече се беше приготвил да му даде разпореждания, но навреме се сети за приствието на високомерно-тържествения домакин.

– Господин Марше, можете да отидете в столовата при жена си. Струва ми се, че тя преживява твърде тежко случилото се. Няма да е зле да й дадете някакви капки.

А когато Марше се отдалечи, той се обърна към Льоклерк:

– На същата улица живее един обушар. Казва се Бержере. Тичай при него и провери какво е правил синът му днес сутринта. Не се изсилвай и не стряскай хората. Просто учтиво попитай и възможно най-бързо

се връщай.

Щастлив, че е получил конкретно поръчение, Лъоклерк се обърна кръгом и полетя към изхода, а Барлие пристъпи към огледа на жилището.

Най-напред надникна през полуотворената врата на столовата. До кръглата маса, застлана с плетена покривка с ресни, седеше госпожа Марше и плачеше. Съпругът ѝ се беше навел над нея и ѝ шепнеше нещо на ухото. Комисарят дискретно се оттегли и натисна дръжката на съседната врата.

Стаята беше много малка. В нея едва се побираха желязното легло с месингови топки, грижливо застлано, малка масичка, стол и шкафче. В тази стая нямаше цветя, но затова пък на стената над леглото бяха закачени изрязани от илюстрирани списания цветни фотографии на повече или по-малко разсъблечени момичета. Барлие се приближи до шкафчето и го отвори. Видя книги и тетрадки. Няколко учебника по химия с опърпани корици, двајсетина евтини издания на криминални романи, няколко дебели тетрадки и три броя на „Плейбой“. Помисли си, че вероятно снимките над леглото са изрязани от тези списания. Поразрови книгите, прелисти изпълнените с химически формули тетрадки, огледа още веднъж цялата стая и излезе от нея.

Техниците все още бяха в кухнята. Всичко наоколо беше посипано със сребрист прах. При вида на Барлие те се изпънаха уставно и прекъснаха работата си.

– Не ви ли преча, момчета?

– Не, господин комисар – отвърна най-старшият по чин. – В същност ние вече свършваме.

– В такъв случай аз ще се поразвъртя тук.

Барлие извади лулата си, изпразни я от пепелта в кофата за смет, приседна на кухненското столче, натъпка лулата с тютюн и я запали.

И кухнята не беше голяма. Край мивката, там, където преди това се намираще тялото на мъртвото момиче, тъмнееше голямо петно от засъхналата кръв. Комисарят се замисли къде ли е спяло това момиче. Но веднага се ориентира. В ъгъла, до стария изподраскан хладилник, имаше сгънато походно легло. Завивките не се виждаха никъде. Сигурно ги прибираха в големия гардероб в антрето. До леглото стоеше малък черен сандък, приличащ на старомодна ракла. И той беше покрит със сребрист прах.

– Какво има в сандъчето?

– Нейните вещи, господин комисар. Нищо интересно. Естествено,

прегледахме ги.

Барлие се надигна от масичката и се приближи до сандъка. В него имаше поли, рокли, бельо. Между отделните неща бяха поставени стръкове изсъхнала билка със силна, приятна-миризма. В картонената кутия, сместена в единия ъгъл на сандъка, бяха подредени кокци, напръстник, малка ножичка, черна селска броеница от едри зърна и няколко писма.

Всички писма бяха написани с един и същ старателен, но не особено обработен почерк. Всички започваха еднакво: „Скъпа Анжелик! В началото на моето писмо ти съобщавам, че аз съм здрава, и баща ти, и сестра ти Роза...“

После следваха стереотипни новини за съседите, за кръщавки, сватби и благополучни раждания, за болести и за смъртта на хора и животни.

Загубил желание да чете по-нататък, Барлие постави обратно писмата в кутията, а нея пхна в сандъчето. После отново седна на столчето и спокойно запуфка лулата си.

* * *

Седяха в малкото бистро на улица „Сент Антоан“. Зад прозорците се разстилаше влажен ноемврийски полумрак. Пиеха младо червено вино. Барлие си поръча стриди и салата от скариди и дълго се колеба дали с тях нямаше по-добре да върви чашка коняк. Жавре и Лъоклерк не ядяха нищо.

Барлие им беше наредил да спрат колата пред Тази кръчмичка на връщане към Ке де-з-Орфевр, защото беше гладен, а знаеше, че в такова състояние не е особено работоспособен. Ядеше бавно и с удоволствие, а те го чакаха търпеливо да се нахрани. Когато свърши, изтри устните си с хартиената салфетка и рече:

– Повтори още веднаж какво стана у този Бержере.

Барлие обичаше да изслушва по няколко пъти рапортите на своите инспектори, Лъоклерк вече беше свикнал с това и добросъвестно повтори всичко, което му беше докладвал само преди един час.

– Цялото им семейство са пияндета от класа. Дъртият вече се беше натряскал до козирката, макар че още нямаше пладне. И жена му не е по стока, вонеше на бъчва от километър. Хич не им се щеше да говорят с мен, пък и вие ми бяхте наредили да се държа учтиво. Накрая успях да изчопля от тях, че младият Бержере се е изпарил някъде рано сутринта и те хабер си нямат къде хвърчи сега. Аз мисля, шефе, че трябва да го

издирим. Момчетата от кварталния комисариат ще ни го доставят за нула време...

– Засега нямаме основания за такава доставка!

– Може би ще се намери основание, шефе – намеси се Жавре, който беше мълчал досега. – Госпожа Обрьон, собственичката на съседното магазинче, твърди, че е виждала два пъти тази Анжелик в компанията на младия Бержере.

– Това все още нищо не значи – запъна се Барлие. – Дава ни само основание да му изпратим призовка за обикновен разпит. Рано е да задействуваме апарата за издирване...

Понякога Барлие обичаше педантично да се придържа към разпоредбите, които по принцип смяташе за смешни и несъобразени с живота.

Всички замълчаха. Комисарят извади от джоба си лулата:

– А какво се говори за семейство Марше?

– Различно – отвърна Жавре. – Общо взето, се ползват със симпатии, някои сега им съчувствуват, но има и такива, които няма да пропуснат след случилото се да им направят мръсно – както обикновено става при подобни случаи.

– Какво говорят?

– Нищо конкретно. Но например госпожа Лъору, която живее до тях на същия етаж, смята, че от свръхправедници като тях и това можело да се очаква...

– Смята, че те са убили момичето?

– Не се изрази така директно. Искаше да каже, че са някак си прекалено „порядъчни“, прекалено „за пред хората“... И че съвсем не се изненадала, когато един божи ден този балон се пръснал с ужасен трясък, когато най-сетне в това благоденствено семейство се случило нещо толкова скандално... Разбирате, нали?

– Да, разбирам. А какви са отношенията между самите тях? Карат ли се, бият ли се?

– Ами, нито се карат, нито се бият... Гукат си като гълъбчета, обаче старата държи мъжа си под чехъл и на практика тя върти целия бизнес. Само дето пред хората старият се носи с фасон и страшно държи да минава за глава на семейството. В това отношение тя не му пречи. Когато някой иска да уреди някакъв делови въпрос с нея, госпожа Марше винаги заявява, че най-напред трябва да говори с мъжа си. В действителност обаче тя взема решенията и държи касата.

– Що за птица е синът?

– Нищо интересно. Нищо особено не може да се каже за него. Следва. Миналата година му купили мотор. Държи го в килерчето до портнерското жилище.

– Приятели? Момичета?

– Сигурно има, но съседите не казват нищо конкретно.

– Ще трябва да се поговори с този млад човек.

– Готово, шефе. Ще отида при него още днес следобед – побърза да предложи Лъоклерк.

– Няма нужда, драги. Аз ще поговоря с него утре. Е, време е да тръгваме.

Те допиха виното си и извикаха собственичката.

* * *

Сутринта на следващия ден изненада Париж с неочаквано хубаво време. Гъстите ниски облаци, които висяха над града цяла седмица, през нощта се бяха разнесли и плахото ноемврийско слънце надничаше през прозорците в жилищата.

Тази сутрин Барлие беше в добро настроение. Дори си тананикаше, докато се бръснеше. Сервирайки закуската, госпожа Барлие се пошегува, че истинският му талант е в съвсем друга област и че вместо да се занимава с мрачни престъпления, е трябвало да се посвети на оперната кариера. Тази шега тя повтаряше от двадесет години, но Барлие винаги й отвръщаше с леко засрамена физиономия, която госпожа Барлие много обичаше.

На Ке де-з-Орфевр нямаше и следа от сънливото настроение на последните дни. Пред кабинета на Барлие го чакаше възбуденият както винаги Лъоклерк.

– Добър ден, шефе! Донесоха резултатите от аутопсията. Малката е била бременна...

Без да бърза, Барлие свали палтото си и го окачи на закачалката зад бюрото. После седна, извади лулата от джоба си и каза:

– Очаквах нещо такова. Дай да видя протокола.

Пускайки кълба дим, той се зае да изучава протокола – внимателно и задълбочено. Според него Анжелик е умряла в резултат на прерязване на кръвоносните съдове на врата с остър предмет и е била бременна в третия месец.

Комисарят остави протокола настрана и се замисли.

– Шефе, сега вече ще бъде абсолютно необходимо, да разпитаме сина на онзи обушар – позволи си да се обади Лъоклерк.

– Да, ще трябва. И не само него – поклати глава Барлие.

– Имате пред вид младия Марше ли?

– Именно. Преди всичко него, но аз ще свърша тази работа. А ти през това време ще ми намериш младия Бержере. Ще го доведеш тук.

– Разбрано, шефе. Тръгвам веднага.

Още Лъоклерк не беше затворил вратата, когато телефонът иззвъня. Без да бърза, Барлие вдигна слушалката. Обаждаше се съдия-следователят Фьовре. Барлие изобщо трудно го понасяше, така че и сега целият се стегна, когато чу в слушалката познатия глас:

– Комисарят Барлие? Защо все още не сте ми позвънили? Та нали знаете, че трябва да работим заедно в случая с убийството на улица „Сент Антоан“? Цяла сутрин чакам да ми се обадите...

В гласа му звучеше нотка на мек упрек.

– Ние започваме работа едва в девет часа, господин следовател. Тъкмо смятах да ви се обадя. А освен това нищо ново не бих могъл да ви кажа. А да, оказва се, че убитата е била бременна.

– Интересно... Възнамерявате ли да арестувате някого?

– На този етап – все още не, господин следовател. Засега смятам да продължа с разпитите. Ако държите да участвувате в тях...

– Не, господин комисар. В настоящия момент не е необходимо. Разбира се, когато арестувате някого, ще взема участие в разпита. Уведомете ме, когато решите да арестувате някого:

– Няма да пропусна, господин следовател.

Барлие остави слушалката и изсумтя с искрено облекчение, като след приключване на особено тежка работа. Разговорите със съдия-следователя Фьовре винаги му струваха много нерви. Той никога не можеше да разбере какво в същност очаква от него този изплъзващ се като змиорка, бързо напредващ в кариерата си млад човек, но инстинктивно усещаше, че следователят е недоволен от него за нещо неясно, мъгляво и неопределено.

Комисарят пристигна на улица „Сент Антоан“ с такси. Влезе в малкото бистро, все едно, че беше обикновен клиент. Заведението не блетеше с лукс. Бар със стара машина за еспreso, витрина със сандвичи, шест малки масички с мраморни плочи. Всичко изглеждаше посипано с тънък слой прах, какъвто в действителност нямаше.

Марше седеше зад бара. Приличаше на тлъст, наял се до насита, пак, затаен в ъгъла на паяжината в очакване на жертва. Той веднага позна Барлие и го поздрави с приятелска усмивка:

– Добър ден, господин комисар. Открихте ли нещо?

Въпросът му прозвуча съвсем естествено – сякаш питаше за цената на цветното зеле на пазара или пък молеше да му услужи с огънче.

Барлие приседна до една от масичките край бара.

– Още не, господин Марше – отвърна, като натъпкваше лулата си, – още не. Но мога да ви уверя, че ще се постарая на всяка цена да открия престъпника.

– Не се и съмнявам, господин комисар – побърза да го увери Марше. – Ще пийнете ли нещо?

Барлие си поръча червено вино. Оказа се младо, но много ароматично.

– Нещо няма много хора при вас днес...

– Винаги е така, повече идват едва следобед. По това време съседите са на работа.

Барлие поклати с разбиране глава, а после изведнъж настъпи:

– Тя все пак е имала приятел, господин Марше. Била е бременна.

Марше, който в този момент тъкмо оставяше бутилката на рафта, замря като истукан.

– Не може да бъде! – извика след миг. – А изглеждаше толкова порядъчно момиче!

– Понякога и на порядъчните момичета им се случват такива неща.

– В никакъв случай, господин комисар! – категорично отсече Марше. – За мен порядъчното момиче си е порядъчно момиче, а порядъчните момичета не вършат такива неща. Ако само можех да предположа, че тя...

– Щяхте да я изгоните от дома си, ако предполагате, че има приятел, нали?

Марше се намръщи и отговори:

– Да, господин комисар, точно така бих постъпил. Може би това, което сега ще ви кажа, да ви прозвучи несъвременно, но аз съм старомоден в това отношение и не се срамувам от възгледите си. Смятам, че младото момиче трябва да бъде невинно. Уважавам и признавам само такива момичета. Не бих търпял безнравственост под своя покрив. Ако знаех, че Анжелик има любовник, веднага щях да я изгоня от дома си. Може би съм суров, прекалено суров, но така съм възпитан. Моят баща се е сражавал край Вердюн, господин комисар...

Барлие не разбираше защо фактът, че старият господин Марше се е сражавал край Вердюн, трябваше да обясни суровостта на схващанията на неговия син, но предпочете да запази тези съмнения за себе си. Отпи от виното и запита:

– Не предполагате ли кой може да бъде мъжът?

Марше се замисли, което се изрази в интензивно набръчкване на челото и силно присвиване на очите.

– Нямам представа, господин комисар... Вече ви казах, че и през ум не ми минава с кого може да е ходила... Просто нямам представа...

Той пак помълча, а после се надвеси над Барлие и с фамилиарно приглушен тон добави:

– Вече ви споменах за онези клюки. Някой, вече не помня кой, ми беше казал, че е виждал Анжелик с младия Бержере. Тогава ми се струваше, че подобно нещо е абсолютно невъзможно... Но сега... Вие ще го разпитате, нали?

– Разбира се, господине. Но най-напред искам да поговоря със сина ви.

Марше се изправи, изпъчи се и попита с нескривано възмущение:

– Господин комисар, надявам се, не мислите, че моят син?...

– Господин Марше, не мисля нищо. Просто вашият син е единственият член от семейството ви, с когото още не съм разговарял. Не исках да го разкарвам да идва при нас, затова аз надникнах тук.

– В момента синът ми си е у дома. Ако държите да го видите, господин комисар... – Гласът на собственика на бистрото все още беше изпълнен с недоверие и обида.

– Ще прескоча до него – каза Барлие и бавничко допи виното си.

* * *

Вратата му отвори госпожа Марше, която поздрави Барлие като стар познат, но и тя се вкамени, когато разбра целта на посещението му. Заведе го до стаята на Луи, без да каже нито дума повече. Пред вратата се спря и почука. Барлие си помисли, че самият той никога не чука, преди да влезе в стаята на дъщеря си.

По външност младият Марше никак не приличаше на родителите си. Висок, слаб, с изразително нервно лице, младежът беше облечен в тъмновишнев пуловер и протрити джинси. Той хвърли към Барлие несигурен поглед и преглътна.

– Казвам се Пиер Барлие и съм комисар от криминалната полиция. Бих искал да поговоря с вас за случилото се нещастие... Мога ли да седна?

– Заповядайте, господин комисар. Веднага ви познах. Виждал съм много ваши снимки във вестниците.

Комисарят седна и извади лулата си.

– Приятно е тук... Вие няма ли да седнете?

– Предпочитам да стоя, господин комисар. Обичам да разговарям прав.

– Както ви е удобно – съгласи се Барлие, – на мен лично това никак не ми пречи.

Помълча, а после започна направо:

– Анжелик е била бременна.

Разтрепераните ръце на Луи внезапно замряха.

– Да няма... грешка?

– Не, абсолютно сигурно е. Била е в третия месец. Това изненадва ли ви?

Луи не отговори, но по лицето му пробяга сянка.

Барлие запали лулата си и продължи със същия тон:

– Да сте правили опити да я ухажвате?

– Господин комисар – повиши тон Луи, –

89

как можете да допуснете подобно нещо? Аз и това момиче?!

– Защо? Не обичате ли момичетата, Луи? Аз на вашите години...

– Аз изобщо нямам време да се занимавам с момичета. Трябва колкото се може по-бързо да се дипломирам. Виждате, нашият дом не е от заможните... Баща ми...

Барлие въздъхна тихо:

– Мога да си представя що за човек е баща ви. Знам, че не би ви похвалил, ако търчите подир момичета, вместо да залягате над книгите. Но младостта си има свои закони. Нали не искате да ми внушите, че жените изобщо не ви интересуват, впрочем...

И Барлие посочи с лулата си изрязаните от „Плейбой“ снимки над леглото.

– Возите ли понякога на мотора си момичета?

– От време на време. Колежки от университета – призна Луи, леко зачервен. – А тези снимки...

– Ох, не се оправдавайте – усмихна се Барлие, – та аз познавам живота. За съжаление по мое време нямаше „Плейбой“ и ние трябваше да се задоволим с цветните картички, които се продаваха скришом около площад „Пигал“. Преди да се ожена, имах цяла колекция от тях. После жена ми ги изгори...

Той помълча и пак повтори въпроса си:

– Е, как беше наистина? Имали ли сте някакво вземане-даване с Анжелик?

Луи се отпусна тежко на леглото и започна нервно да пука пръстите си. „Също като майка си“ – отбеляза си мислено Барлие.

– Господин комисар, може би няма да ми повярвате, но аз наистина дори не съм се опитвал да ухажвам Анжелик. Без съмнение тя беше хубаво момиче, но в нашето семейство такова нещо е просто невъзможно. Баща ми не би го допуснал, а и майка ми си отваря очите на четири...

– Значи, дори не сте се опитвали?

– Не, господин комисар. И през ум не ми е минавало.

Барлие мина на друга тема:

– А да сте забелязали да е била близка с някого?

По лицето на младежа отново пробяга почти неуловима сянка.

– Не, господин комисар. Тя изобщо не ми правеше впечатление. Анжелик беше, как да се изразя... беше почти незабележима. Е, разбира се, виждах я да се върти из къщи, да чисти, да готви и така нататък, но тя просто не се набиваше в очи. Отнасях се към нея като към...

– Като към домашните електроуреди – подсказа му Барлие.

Младежът отново се изчерви:

– Определението ви е грубо, но вярно – май че точно така беше.

Комисарят въздъхна.

– Добре тогава... Но вие не може да не сте забелязали нищо, пък макар и несъзнателно. Как например се държеше тя през август? Сравнително неотдавна...

– През август ли? Защо пък през август? – дръпна се Луи и порумене още повече.

– Бременността е от три месеца, господине – търпеливо му обясни комисарят, – затова ви питам за август. Апропо – той изведнъж се оживи – тогава тя у вас ли беше? Или всички бяхте заминали?

Луи дълго мълча и на Барлие му стана жал за момчето. Помисли си, че ако неговият син не беше починал още като бебе, сега щеше да бъде малко по-голям от младия Марше. И му стана съвестно, че го измъчва с въпроси, на които този симпатичен, нервен младеж няма никакво желание да отговаря.

– През август... така... през август, господин комисар, тя беше тук. Обикновено ние не заминаваме през лятото на курорт. Не е за нашия джоб. Баща ми казва, че курортите и ваканциите са само за мързеливците и безделниците...

– И вие ли не отивате никъде през ваканциите? – В гласа на комисаря звучеше съчувствие.

– Естествено, когато бях по-малък, ходех. На лагерите и колонии.

Тази година си останах в Париж. Имах един невзет изпит... нали разбирате. Само майка ми замина за петнадесетина дни. При сестра си, на село...

Пак млъкна и се замисли. Погледът му пробяга някъде зад гърба на Барлие и застина там неподвижен.

– И не забелязахте ли през август някаква промяна в поведението на Анжелик? Не си ли спомняте?

– Не, господин комисар. Нищо не си спомням. Луи се беше овладял напълно. Гласът му беше

сух, а погледът – все така втрещен в една точка на отсрещната стена.

– Много жалко – рече Барлие. – А сега един въпрос от друго естество. Чиста формалност – побърза да добави той. – От колко часа бяхте вчера на лекции? Доколкото знам, излезли сте от къщи около осем...

Лицето на младежа побеля. Отново почна да пука пръстите си.

– Наистина излязох от къщи около осем, но не отидох на лекции. Просто вчера не бях в университета.

– Среща с момиче ли имахте?

– Не. Главата ме болеше. Реших да се поразходя.

– В такова време?

– Обичам да се разхождам, когато вали. Господин комисар! – избухна той изведнъж. – Нямам алиби! Защо не ме арестувате?! Какво чакате? Внушили сте си, че съм съблазнил Анжелик, а после, страхувайки се от скандала, съм я убил, нали? Добре, защо още не ми слагате бележниците?!

– О, за това винаги ще се намери време – отвърна спокойно комисарят и се усмихна на младежа.

* * *

– Тук е! – докладва Жавре. – Льоклерк го доведе преди два часа. Оставихме го да поседи, та дано поомекне. Ще го разпитате ли, шефе?

Барлие бавно разкопчаваше палтото си.

– Да, веднага ще поговоря с него. А ти през това време ми свърши една работа. Вземи когото искаш да ти помага и провери няколко неща.

Почакай, ей гега ще ти напиша всичко на листче, ла не забъркате някоя каша.

Топ съблече балтона си и го закачи. Седна зад бюрото, откъсна от бележника си един лист и със своя едър, старателен почерк, за който като ученик винаги получаваше похвали, написа няколко поръчения.

– Вземай и гледай да не го загубиш. А сега ми дай тоя младок.

Синът на обущаря Бержере нямаше вид на достатъчно омекнал. Взираше се в Барлие с остър поглед и лесно можеше да се отгатне, че се гласи да изригне вулкан възражения. Носеше джинси и червено яке от изкуствена кожа. Косата му беше дълга и отдавна немита.

Барлие заби очи в папката, която беше сложил пред себе си на бюрото. Документите в нея нямаха нищо общо с личността на младия Бержере, нито с убийството на улица „Сент Антоан“, но нямаше защо младежът да го знае.

– И така – започна по едно време комисарят, като затвори папката. – Пак се срещнахме.

– Никога през живота си не съм разговарял с вас – измърмори младежът.

– С мен лично не – съгласи се сговорчиво Барлие, – но си имал работа с полицията.

– И какво от това?

– Нищо, съвсем нищо. За какво си лежал?

– Ами нали там всичко е написано – Бержере посочи с пръст към папката на бюрото, – защо да си чешем езичите напрасно.

– Искам да го чуя от теб. И не те съветвам да ми се перчиш. Като преживееш толкова години, колкото лазарника имам аз, ще разбереш, че не си струва да се дразнят полицаите. А засега просто ми повярвай, че е така.

– Добре, съгласих се. Лежал съм два пъти. Веднаж – по политически причини. През май шейсет и осма...

– Какво си направил?

– Протестирах, разбира се.

– А по-конкретно?

– Разбивах витрините на магазините.

– Аха. А втория път?

– Тъкмо си уреждах сметките с един тип, добре го бях наложил... А ченгетата се оказаха наблизо... И изобщо какво сте се лепнали за мен? Какво искате пък сега? – Той вече почти крещеше. – Хората ви ме прибраха рано-рано сутринта и ме довлякоха тук. Това е незаконно! Нямате право да ме арестувате!

– А кой ти е казал, че си арестуван? – Барлие старателно палеше лулата си.

Бержере го погледна изненадан. Позамисли се, а после продължи с доста по-спокоен тон:

– В такъв случай защо е целият този цирк? Защо ме измъкнахте от леглото и дори не ми позволихте да закуся?

– Искам да си поговорим за момичета, синко.

– За момичета ли? Какво искате да кажете? Не е ли позволено да се свалят момичета? Да не е излязла специална забрана?

– А, да е забранено, не е забранено, синко. Само че ако после на някоя такава свалена ѝ се случи нещо лошо...

– Господи! Значи, вие искате да ме набутате в историята с момата на ония Марше! – В гласа на младежа прозвуча комбинация от разбираше ѝ изненада. – Значи, такава била работата!

– Не си ли очаквал?

– По-скоро върбата ще роди грозде, отколкото да си помисля дори! Та аз почти не се познавах с нея!

– Виждали са ви заедно. Хората не са слепи...

– И какво от това? Бил съм с нея два пъти на кино. Но отдавна, още през август.

– След това правил ли си опити да я сваляш?

– Не. Не ми пасваше, шефе. Не беше от моята кръвна група.

– Но си спал с нея, нали?

– Пази боже, комисарю! С нея?! С това олицетворение на целомъдрието?

Барлие го погледна внимателно:

– Спомни си добре. Важно е. И не извъртай, синко. Не те съветвам да извърташ.

– Нямам причини да извъртам! – опери се Бержере. – Мадамата изобщо за нищо не ставаше. Гъска от дълбоката провинция. Ама съвсем нищо не разбираше! В киното дори не ми позволи да ѝ опипам коляното... Чак да ти се доповръща... – Той вдигна рамене. – Или тя сигурно нещо не беше в ред. Да не дава с пръст да я пипнеш...

– И все пак – бавно каза Барлие – точно тогава, през август, тази непозволяваща с пръст да я пипнат е имала любовник. Знаем това със сигурност.

– Глупости! – изрева дългокосият. – Какви ми ' ги разправяте, за нищо на света няма да повярвам. Нали аз самият се опитвах... – Младежът млькна, уплашен, че е казал повече, отколкото трябва, и хвърли бърз поглед към комисаря.

– А, значи, си опитвал! – засмя се той. – А може би все пак си успял? Е, казвай най-сетне истината!

– Господин комисар! – Бержере говореше все по-сериозно и все по-

нервно. – Защо ще ви лъжа? Ако наистина беше, както вие казвате, щя още от самото начало да си призная, че съм се любил с нея. Че в това няма нищо лошо! Не е ли така? Полицията копче не може да ми каже! Анжелик беше пълнолетна. Само Марше можеше да ме поступа, понеже, моля ви се, внасям морално разложение под неговия християнски покрив, но аз на него, с извинение, ще му...

– Не употребявай такива изрази, синко – прекъсна го Барлие. – Мен ме интересува нещо съвсем Друго. Кажете ми, така лесно ли щеше да си признаеш, че си ухаждал момичето, ако знаеше, че Анжелик е била бременна?

– Анжелик е била бременна?! – Бержере скочи на крака. – Ама че история!

– Сядай, момче – сурово го изгледа комисарят. – Наистина ли си толкова изненадан? Не ти ли е казвала? Припомни си добре. Кога ти каза, че е бременна?

Бержере погледна безпомощно комисаря, а после поправи с нервно движение падналата на челото му коса:

– Господин комисар! В какво искате да ме напъхате? И защо точно върху мен падат подозренията ви? Та нали не аз съм й направил дете! Впрочем помислете сам. Нима приличам на човек, който ще се разтревожи особено, ако някоя мадама забременее от него? И поради тая причина ще взема да я убива? Господин комисар...

– И все пак – тихо рече Барлие – ти, малкият, си единствената особа, с която Анжелик е поддържала, така да се каже, светски отношения. Не сме чули такова нещо за някой друг. Вчера сутринта тя е пунала в жилището човек, когото е познавала. Тя не би отворила вратата на чужд човек. Теб те е познавала. От теб не се е страхувала. Така че, както сам виждаш...

– Не, няма да успеете да ме нахакате в тая гадна история, мръсни ченгета! – кресна Бержере и пак се надигна от стола. – Няма право да ме набутвате в нея!

– Мълчи! – Острият глас на комисаря подеждва на младежа като плесник. – Мълчи и седи спокойно! Не си ти този, който ще ме учи какви права имам и какви не. Твое задължение е да отговаряш на нашите въпроси.

– Господин комисар...

– Отговаряй! Имал ли си през август тази година интимни отношения с Анжелик? – Изведнъж Барлие разбра, че е забравил презимето на мъртвата прислужничка, и трябваше да се позамисли, за да си го

припомни. – Повтарям: имал ли си интимни отношения с Анжелик Троло?

– Не. Вече казах.

– Ходил си с нея на кино.

– Само два пъти.

– Любил ли си се с нея?

– Не! Не! Още веднаж повтарям – не.

– Знаеше ли, че е бременна?

– Не! Не съм обелил дума с нея през последните два месеца!

– А ако някой каже, че те е виждал с нея през последните дни?

– Ще излъже най-нагло! Покажете ми го този, който ще каже такава неща, само ми го покажете...

– Какво си правил вчера сутринта?

– Не ви засяга. Казах ви, че нямам нищо общо с тази история.

– Какво си правил вчера сутринта? Спомни си.

– Същото, което и всяка друга сутрин. Най-напред се събудих, а после закусих. След това излязох от къщи.

– В колко часа излезе? Къде отиде?

– Не съм гледал часовника. А къде съм бил, си е моя лична работа.

– Не е само твоя лична работа. Ще трябва да си припомниш всичко, което си правил вчера, и да ни се отчетеш за всяка минута. Такъв е животът, синко.

– Няма да ви се отчитам за нищо. Не ви засяга какво съм правил вчера сутринта, не е ваша работа. Освен това не съм длъжен да доказвам, че съм невинен. Вие сте тези, които трябва да докажете, че съм замесен в тази воняща история. А вие нямате никакви доводи против мен освен няколко женски клюки. Нищо повече!

Барлие въздъхна и остави димящата лула върху папката на бюрото:

– Както искаш, синко. Исках да си поговоря с теб човешки. Но щом предпочиташ да бъдеш разпитан официално... Добре, така да бъде. Ще бъдеш разпитан официално.

Той натисна копчето на звънеца в стаята на инспекторите. След минута на вратата застана Жавре. В лявата си ръка държеше сандвич със сирене. Той преглътна и изтри устни с ръка:

– Слушам, шефе.

– Ще вземеш при себе си този младеж и ще го разпиташ официално, с протокол. Ще го разпиташ относно обстоятелствата на неговото познанство с убитата вчера Анжелик Троло и относно това какво е правил вчера между осем и десет часа сутринта. Следобед ще те смени

Льоклерк. Ще си починеш малко и вечерта отново ще го поемеш. Сутринта ще си отидеш в къщи. Ще ти дам почивен ден.

Лицето на дългокосия младеж се опъна и стана зло. Той хвърли към Барлие изпълнен с омраза поглед:

– Нямам какво повече да казвам. Казах ви всичко. Повече нито дума няма да обеля.

– О, ще обелиш, миличък – разсмя се Жавре, – виждал съм къде-къде по инатчии от теб, но в края на краищата и те са проговаряли. Ти още не познаваш възможностите ни.

Той се приближи до Бержере и леко го потупа по рамото:

– Хайде, тръгвай, приятелю. Работа ни чака...

* * *

Барлие беше закопчал палтото си, когато телефонът на бюрото му пронизително извъня. Той реши, че сигурно госпожа Барлие иска да разбере дали ще се прибере в къщи за обяд, и изпита леко угризение на съвестта, че не беше намерил време да ѝ позвъни. Бързо вдигна слушалката. Чу в нея изпълнения с деликатен упрек глас на съдия-следователя Фьовре:

– Комисарят Барлие? Нали ми обещахте да ме държите в течение... Как протича следствието?

– Не съм забравил, господин следовател. Просто няма нищо ново...

– Никого ли не сте разпитвали? – Сега в гласа на следователя звучеше учудване. – Не сте ли се придвижили поне крачка напред?

Барлие усети, че започва да се изпотпява. Наистина, беше с балтон и това би могло да обясни състоянието му, но той си припомни, че в същност при всеки разговор със съдия-следователя Фьовре беше изпитвал неприятно чувство на лепкавост по врата си. Опита се да заглуши раздразнението, което се надигаше у него, и започна да обяснява търпеливо:

– Разбира се, следствието се придвижва напред, господин следовател. В настоящия момент например се разпитва един човек...

– Възнамерявате ли да го арестувате?

– Засега не, господин следовател.

– А кога най-сетне ще арестувате някого? Ако продължаваме да се мотаем, журналистите ще ни изядат с парцалите, те само това и чакат...

Барлие изтри оросеното си с пот чело и с леко запъване отговори:

– Вие разбирате, господин следовател, че не мога да арестувам първия човек, който ми попадне подръка, само за да трябва веднага след това да го пусна. Естествено...

– Разбирам всичко, господин комисар – прекъсна го нетърпеливо Фьовре, – но независимо от моето разбиране общественото мнение изисква от нас оперативност и бързо реагиране. Надявам се, че утре ще арестувате някого!

– Ще се постарая, господин следовател – измънка Барлие, – ще се постарая да арестувам някого утре. Само че...

– Чудесно! Великолепно! Нищо не издига така авторитета на следствените органи в очите на обществеността, както добрата организация и бързото действие! Уведомете ме веднага щом арестувате някого. Ще се включа в разпитите. Сега нямам време, чака ме важна служебна среща, позвънете ми утре! Довиждане, господин комисар!

Барлие искаше да каже още нещо, но не успя. Преди да си отвори устата, чу звука от оставената телефонна слушалка.

Той въздъхна тежко и продължи да стои със слушалката в ръка. После я остави на мястото ѝ. Поразмисли и позвъни на жена си да я предупреди, че днес ще закъснее.

Седна да обядва в близкия ресторант „Одеон“. Поръча си рибена чорба и задушен заек. Изпи две големи чаши червено вино. След обяда му се прииска калвадос. Поръча си една чашка и започна да го смуче бавно, докато размишляваше за случая. За младия Бержере, който отказваше да обясни какво е правил вчера сутринта, за нервния младеж, който се учудваше, че не го арестуват, за госпожа Марше, превръщаща се в статуя при думите, че комисарят иска да разговаря със сина ѝ, и за господин Марше, господстващ зад бара на своето бистро като гръмовежеца Зевс. Помисли си и за мъртвата прислужничка – просто момиче от Бретан, което не беше позволявало на момчетата да опипват коляното му, а вчера беше проявило доверие към убиеца. За Анжелик Барлие мисли най-дълго.

След като изпи калвадоса си и вече се чудеше дали да не обърне още една чашка, съзря на вратата на ресторанта инспектор Льоκληрк. Той продължи да се оглежда несигурно известно време, докато не съзря Барлие.

Той тръгна към комисаря, промъквайки се между масичките, а Барлие с внезапна спазма на сърцето си помнели, че ако неговият син беше жив, щеше да прилича на този млад инспектор. От няколко месеца насам подобни мисли често му се мотаеха из главата и разваляха настроението му. Затова той вече се беше наежил вътрешно, когато инспекторът се добра до неговата маса.

– Какво искаш? – попита го Барлие сухо. – Не може ли човек поне

спокойно да се нахрани?

Льоклерк се стъписа.

– Мислех си, шефе, че ще бъдете доволен да научите какво съм разбрал...

– За в бъдеще — гласът на комисаря беше заядлив — помни, че ако не е въпрос на живот и смърт, не искам да ме безпокоиш по време на обяд. А сега, след като така и така си тук, казвай какъв вятър те довя на сам. Сядай, синко.

Льоклерк беше почервенял като рак.

– Извинете, шефе, но ми се струваше...

– Казах, сядай. Щом си дошъл, казвай, каквото имаш за казване.

Инспекторът притеснено приседна и започна да докладва:

– Разговарях с четирима клиенти на Марше. Лесно ги открих. Те ходят в заведението му всеки ден.

– И какво ти казаха?

– За съжаление не са единодушни. Четвъртият твърди нещо съвсем различно от останалите трима...

– Случва се, синко. Винаги става така. Ще трябва да свикнеш. Какво казват тримата?

– Според тях е било както винаги: най-напред е дошла тя, а после — той. Четвъртият твърди, че е било обратно.

– Но нито един от тях не твърди, че са дошли заедно, нали?

– Не, шефе. Нито един.

– И май че това е най-важното, момче — престана да се цупи Барлие.

– Разбира се, остава младият Марше. Как стои въпросът с неговото алиби?

Льоклерк почувствува, че настроението на комисаря е влязло вече в нормалните граници и тонът му стана по-свободен.

– С него няхахме проблеми. Инспектор Фуше провери алибито му. Отначало си мислехме, че нищо няма да научим, но после се оказа, че всичко е адски просто. Достатъчно беше да попитаме в университета. Веднага се намериха куп свидетели. Той е бил там.

– През цялото време ли? На всички лекции?

– На всички лекции и през цялото време. Изобщо не разбирам защо му е трябвало да лъже.

– Ще разбереш — усмихна се комисарят. — Вероятно е имал някаква цел, за да излъже. Така поне ми се струва на мен. Сега всичко зависи от информацията, която ще успеем да изстискаме от младия Бержер. Впрочем ти обядвал ли си?

– Не, шефе.

– Тогава използвай случая да обядваш. Днес ще се освободиш чак късно през нощта. Ще трябва да смениш Жавре. Той сега разпитва Бержере. Хапни нещо и после го смени. Той ще ти каже в каква насока да задаваш въпросите.

– Готово, шефе. Ще го изтискам като лимон – с радост прие задачата Лъоклерк и се озърна за келнерката, а комисарят си помисли, че това момче нещо прекалено охотно се натиска за всякакъв вид работа, демонстрирайки радост в моментите, когато по-естествено би било да не бъде чак пък толкова доволно. И за кой ли път през последните дни Барлие се запита дали ентузиазмът на Лъоклерк не е предназначен специално за него, дали не е маска, скриваща истинските чувства на инспектора. Но веднага си припомни, че самият той на годините на Лъоклерк също така се палеше при всяка задача, която му възлагаша, и малко се позасрамя от своето моментно съмнение.

През това време Лъоклерк извика келнерката, а Барлие използва нейното идване, за да си поръча нова чашка калвадос.

* * *

– Днес трябва да арестувам някого – рече Барлие, привършвайки закуската си. – Следователят Фьовре държи да го направя.

– Съвсем не си длъжен да слушаш Фьовре – ядосано отсече госпожа Барлие и остави кафето си. – Та той не ти е началник. Освен това и префектът много те цени.

– Знам, че не ми е началник – разсмя се комисарят, – но той самият се държи така, сякаш ми е началник, а аз не мога да направя нищо против това положение. Щом чуя гласа му, и нещо ме парализира.

– Толкова пъти съм ти казвала, че не бива да му обръщаш внимание. Нека си мрънка, такъв му е характерът. А ти не му обръщай внимание.

– Разбира се, че не му обръщам внимание – надигна се от масата Барлие, но гласът му не беше особено убедителен. – Независимо от всичко ще се опитам днес да му доставя удоволствие.

Настроението му беше добро и ако не знаеше, че няма да му се размине един дълъг разговор с Фьовре, самочувствието на Барлие можеше да бъде определено като великолепно. Наистина ноември отново напомняше, че е есенен месец, и зад прозорците нямаше и следа от вчерашното слънце, но дори упорито ръмвящият дъжд не беше в състояние да развали доброто настроение на комисаря. Той винаги се чувствуваше така в

дните, когато се виждаше краят на някакъв важен случай. Тогава времето преставаше да съществува за него – беше му (все едно дали грее слънце, или се изсипва дъжд.

На Ке де-з-Орфевр инспекторите веднага подушиха благоразположението му и се приспособиха към него. Ясно беше, че могат да си позволят мъничко фамилиарно отпускане, което в други дни комисарят едва ли щеше да одобри.

– Е, какво стана с малкия Бержере? – обърна се Барлие към Жавре, чиито зачервени очи издаваха безсънна нощ.

– Готов е, шефе. Сега спи. Ето, това са показанията му. – Той подаде на комисаря няколко изписани на машина страници. – В пет часа сутринта подписа всичко както трябва. Всяка страница.

Барлие прехвърли набързо страниците.

– Така. Сега трябва да се провери колкото се може по-бързо дали е казал истината. – Той посегна да извади лулата си.

– Мисля, че не лъжеше, шефе – отбеляза инспекторът. – Беше капнал от умора, та едва ли е имал сили да извърта.

– Браво, момче. С проверката ще се заеме някой друг. А ти изчезвай в къщи и да не съм те видял днес тук.

– Изчезвам, шефе. Само че, честно казано, аз мога и днес да поработя. Отщя ми се всякакъв сън...

– Казах, че не искам да те виждам тук...

– Слушам, шефе.

Жавре излезе, а Барлие се зае да проучи подробно показанията на Бержере. После извика Льоклерк.

– Виж какво, малкият, днес трябва да приключим тази история. Господин следователят Фьовре ужасно бърза, а и на мен ми писна да тъпча на едно място. Доведи ми ги тук всичките, да речем, в дванадесет часа...

– Кого трябва да извикам, шефе?

– Всички до един. Тримата Марше и Бержере. Ще направим очна ставка. Да видим какво ще излезе. Синът Марше сигурно е на лекции. Хвани го там. Бержере вземи от ареста. Старите Марше ще подбереш от заведението им. Да пуснат кепенците и в дванадесет часа да бъдат тук. Отговаряш с главата си за присъствието им.

– Готово, шефе! Всички ще бъдат налице – както винаги бодро обеща Льоклерк.

Действително точно в дванадесет часа всички бяха налице. Седяха на столовете, донесени от съседните стаи, и неуверено сезираха в

Барлие. Старият Марше беше все така надут като пуяк, но в погледа му се таеше тревога. Госпожа Марше беше явно разтревожена. Десният ѝ клепах трепереше. От време на време захапваше нервно устни. Младият Марше се въртеше неспокойно на стола и не преставаше да пука дългите си пръсти с добре познатия на комисаря жест. Бержере се държеше като човек, комуто всичко е безразлично. Беше навел мрачно глава и упорито се вираше в някаква точка на не особено чистия под.

Комисарят не бързаше. Пушеше спокойно лулата си и методично преглеждаше документите от папката пред себе си. Пръв се обади старият Марше.

– Господин комисар – изрече той с достойнство. – Аз протестирам против начина, по който бяхме доведени тук. Аз съм данъкоплатец и свободен гражданин. Аз съм член на ръководството на Дружеството на християнските търговци на град Париж. Смятам, че вие превишихте своите компетенции, събирайки ни тук по този начин. Аз бях буквално отвлечен...

– Оплачете се писмено – прекъсна го сухо Барлие. – Към префектурата има специален отдел за жалби и оплаквания. Ако ви е необходим точният му адрес, на вашите услуги съм.

– Няма да пропусна да се възползувам – поклонил се сковано Марше и достолепно млъкна.

Барлие продължи да изучава документите, а после остави лулата и започна:

– Тук сме се събрали да поговорим за смъртта на Анжелик Троло. Тя е била младо момиче и съвсем не е искала да умира, обаче въпреки това е била убита.

Той помълча и изгледа събраните в стаята хора.

– Анжелик е била бременна. Убийството не е било свързано с грабеж. Не установихме жертвата да е имала врагове. При това положение единственият мотив за убийството можеше да бъде желанието да се прикрие бащинството. Някой не е имал никакво желание да става баща на извънбрачно дете. И така, следствието трябваше да установи кое е лицето, с което Анжелик е поддържала интимни отношения през август, когато е забременяла, както и алибито на лицата, с които тя е била свързана през този период. Естествено алиби за деня, когато е била убита...

– През август Анжелик се е срещала с този хулиган. – Пръстът на стария Марше посочи Бержере. – Клиенти са ми казвали, че са ги виждали заедно. Дълбоко възмутително е, че такива хулигани, осъждани неведнъж...

– Добре, господине – пак го прекъсна Барлие, – ние сме наясно относно хулиганите. Не ги изпускаме от око, господин Марше. Младият Бержере действително се е опитвал да ухажда Анжелик през август. Бил е два пъти на кино с нея...

– Да, бях – съгласи се с безразличен тон Бержере, – бях на кино с нея и мога да се закълна, че дори не ми позволи да я натисна...

– И вие му вярвате! – викна Марше възмутено. – Ето, той самият си признава! Най-напред е съблазнил момичето, а после го е убил!

– Господин Марше – спокойно отговори комисарят. – Може би този младеж е съблазнил Анжелик. Но не той я е убил. Той има непоклатимо алиби за онзиденшната сутрин. От осем и половина сутринта е бил в компанията на някои си Франсоа Дове и Филип Беко. С тях са го видели най-малко петнайсет души. Тези господа се занимават с търговия на холандски порнографски издания. Бержере е работел с тях. Този род дейност е наказуема. Затова той дълго не искаше да признае участието си в нея. Но в края на краищата разбра, че е по-добре да отговаря за разпространяване на порнографски издания, отколкото за убийство. За първото се стои няколко месеца в затвора, а за второто обикновено режат глави.

– И вие вярвате на този хулиган? – подигравателно подхвърли Марше. – Няма що, полиция на място! И за какво ли плащаме данъци!

– Съжалявам много, господин Марше, ако това не ви харесва. Но показанията на Бержере бяха проверени щателно. Онзи ден той наистина е продавал порнографски списания. Много хора са го видели.

Марше вдигна рамене:

– Вероятно си давате сметка, господин комисар, колко струват показанията на един такъв тип и на нему подобните!

– Да, давам си сметка – отсеке категорично Барлие, – давам си сметка за всичко. Между другото и за факта, че вие великолепно знаете кой е убил Анжелик Троло. Много добре знаете това – обърна се той към другите членове на семейство Марше, – но съзнателно прикривате убиенца.

– Господин комисар! – Лицето на госпожа Марше беше станало пепеляво. – Вие ни оскърбявате! Ние сме солидни хора, а не някакви си там сополанковци! Отказвам да слушам подобни клевети! Вие нямате право да ни оскърбявате!

– Вярно, нямам – съгласи се Барлие. – Нямам. И не възнамерявам да го правя. Аз просто излагам фактите.

– Господин комисар!

– Тихо! – Гласът на комисаря изведнъж стана твърд като кремък.

Той удари с ръка по разхвърляните по бюрото му папки и още веднаж повтори: – Тихо! Нямаме време за празни дрънканици. Трябва да установим истината. А ако някой ми пречи – прибави той вече по-спокойно, – ще наредя веднага да го отведат в ареста. Ясно ли е?

Отново изгледа всички, един след друг. Бяха застинали на столовете и само погледите им издаваха безпокойство. Барлие взе лулата си, дръпна няколко пъти от нея и продължи с нормален тон:

– Връщаме се към темата. Ако веднаж сме приели, че младият Бержере не е убил Анжелик, то трудно можем да приемем за вероятно той да е потенциалният баща. Трябваше да се поогледаме за други кандидати.

Той замълча и се загледа в закачалката, на която висеше палтото му.

– Това се е случило през август. Тогава вие – комисарят посочи с лулата госпожа Марше – сте заминали за около две седмици при сестра си. В къщи са останали синът ви, съпругът ви и Анжелик. Анжелик е била хубаво момиче...

– Господин комисар! – Гласът на госпожа Марше беше толкова писклив, че напомняше кукуригане на петел. – Надявам се, не мислите, че Луи...

– Какво мисля аз, ще разберете накрая – отново я прекъсна Барлие. – Засега просто отбелязвам фактите. Вече ви обясних и ви моля да не ми пречите...

– Луи и това момиче! Та това е невероятна глупост! Моят Луи...

– Да наредя ли да ви изведат?

Тя млъкна, но се виждаше, че малко ѝ трябва, за да избухне отново. Ако погледите можеха да убиват, комисарят Барлие със сигурност щеше да бъде вече покойник.

– Не само вашият син, но и вие самата сте заподозряна. Имали сте достатъчно поводи да убиете момичето. Просто от любов към сина си. Ако например сте стигнали до извода, че заради Анжелик синът ви може да провали кариерата си... Струва ми се, че при известни обстоятелства вие не бихте се поколебали да извършите престъпление...

– Как смеете, господин комисар! – Младият Марше скочи със стиснати юмруци. – Как смеете да говорите подобни неща!

Барлие енергично махна с ръка към него:

– Сядай, синко! Трябва да знаеш, че полицаите имат едно такова мръсно въображение и могат да си представят най-гнусни неща. Но ти можеш да бъдеш спокоен. Майка ти не е убила това момиче. Впрочем,

ти не по-зле от мен знаеш, че не е.

Барлие изгледа сурово събраните:

– Госпожа Марше не е можела да убие Анжелик Троло. Онзи ден от осем и половина сутринта до десет часа тя е била в бара. Четирима клиенти осигуряват алибито ѝ. Анжелик е била убита някъде между девет и десет и половина.

– Господин комисар! – истерично извика младият Марше. – Какво в същност чакате?! Нали аз нямам алиби за онази сутрин! Защо не ме арестувате? Още вчера ви зададох същия въпрос...

Върху налятото лице на господин Марше се изписа израз на безкарайно учудване. Устните му беззвучно се размърдаха, а после изрекоха:

– Синко, ти случайно да не си се побъркал? Овладей се!

– Не, не съм се побъркал! – пак викна Луи. – Не се нуждая от поучения! И знам какво приказвам!

Барлие тихо въздъхна и се почеса по врата. Това момче все повече му харесваше. Спонтанните му реакции бяха трогателни. Комисарят се загледа в ръмящия зад прозореца дъжд, в кацналия на перваза мокър гълъб и събра всичките си сили, за да може да нанесе на този симпатичен младеж ужасния удар. Каза:

– Твоите кръсци не ме засягат. Искам само кратко и ясно да ми отговориш на няколко въпроса. Първо: поддържал ли си интимни контакти с убитото момиче през август, възползувайки се от заминаването на майка ти?

– Внимавай, Луи! Не отговаряй на този въпрос! – Гласът на стария Марше беше станал изведнъж сух и делови. – Не отговаряй на никакви въпроси без адвокат!

– Разбира се, Луи може да изиска присъствието на адвокат – меко забеляза Барлие. – Лично аз обаче не виждам такава необходимост. Нали в нищо не го обвинявам...

Луи хвърли към баща си поглед, изпълнен с неприязън, и заяви:

– Не ми е нужен адвокат. На въпроса ви ще отговоря по същия начин, както отговорих вчера: „Не.“ Нищо повече нямам да добавя.

Комисарят му се усмихна:

– Много ли обичаш баща си?

– Какво общо има това? – опери се младежът. – Какво ви пука на вас кого обичам и кого – не!

– Мислиш ли? – Барлие продължаваше да се усмихва. – Аз обаче смятам, че въпреки всичко много го обичаш. Бих искал да имам такъв син. За съжаление трябва да разкрия истината...

– Какво имате пред вид?!

– Истината, синко. Само истината.

– Защо измъчвате детето?! – намеси се патетичният глас на господин Марше. – Аз ще се оплача пред префекта...

– Не сте достоен да имате такъв син – спокойно изрече Барлие. – Нито пък такава съпруга. Жена ви излъга заради вас. Прости ви всичко и излъга. Синът ви искаше да се жертвува заради вас и пое подозренията върху себе си...

– Какво говорите... – започна да фъфли Марше, а лицето му стана пурпурно – какво говорите...

– Истината, господине. А истината е следната. През август, когато жена ви е заминала на гости на роднините си, вие сте проявили аспирации към Анжелик. Тя ги е приела благосклонно. Впрочем това е типично за селските момичета на служба в града. Недостъпна за младежите отвън, тя не е могла да откаже на господаря си. Традицията, господине. Такава е традицията на село. И после всичко щеше да се потули, ако Анжелик не беше забременяла. Разкриването на този факт би било за вас, господин Марше, абсолютна катастрофа. Краят на света. Вие, образецът на всички християнски добродетели, членът на Ръководството на християнските търговци на град Париж – баща на извънбрачно дете? О, не – такова нещо не може да се помисли дори! – Комисарят си пое дъх и дръпна от лулата. – Вие сте предпочели да я убиете и така да ликвидирате въпроса веднаж за винаги...

– Господине... вие... как смеете... господине... – езикът на Марше се преплиташе, а очите му сякаш щяха да изхвъркнат. – Аз...

– И може би щяхте да успеете – продължи Барлие с равен глас, – ако не бяха най-близките ви хора. Ако не бяха тези, които са ви обичали. Съпругата ви и синът ви. Вашият син ви е обичал толкова много, че не се поколеба да поеме подозренията върху себе си. Докато майка му е отсъствувала от къщи, Луи е забелязал вашите усуквания около момичето. Когато вчера разговарях с него, той внезапно съобрази, че именно вае можете да бъдете убиецът. И като добър син взе решение, което му прави чест. Каза ми, че в деня на убийството не е бил на лекции и следователно няма алиби. Но полицията работи прецизно, господине. Ние установихме, че онзи ден Луи Марше е присъствувал на всички лекции и поради това в никакъв случай не е имал възможност да убие Анжелик Троло. При това положение възникна въпросът (логично, нали, господине?) кого е искал да прикрие той, насочвайки подозренията към себе си. Отговорът беше недвусмислен.

Барлие замълча и започна да чопли лулата си с металното устройство, което беше купил предния ден, за да замени с него няколкото медни телчета, служещи му досега за тази цел. След миг вдигна очи от лулата и продължи:

– Още по-показателно беше поведението на госпожа Марше. Тя просто създаде фалшиво алиби. Не мисля, че е била ваша съучастничка. Но тя бързо е разбрала всичко и е решила да поеме нещата в свои ръце. В действителност госпожа Марше – комисарят леко склони глава пред жената пред него – е била ръководната фигура в семейството ви. Винаги тя е уреждала всички семейни проблеми. Тя ми каза, че сте отишли заедно в бара, напускайки жилището в осем и половина. Излъгахте ме, госпожо Марше. Съпругът ви е дошъл в заведението едва в десет без петнадесет. Това потвърдиха трима клиенти на бистрото... Той е имал предостатъчно време да убие прислужничката. Не е било необходимо убиецът да идва отвън. Анжелик не е отваряла вратата на никого. Убиецът е бил в жилището, а жертвата не е подозирала нищо...

– Нямате право! – изсъска Марше. – Тези глупости сте си ги изсмукали от пръстите! Аз съм невинен!

– Невинните хора не се нуждаят от фалшиво алиби, господин Марше – заяви спокойно Барлие. – Вие не опровергахте жена си, когато тя каза, че онзи ден сте отишли заедно в бистрото. Това в същност и предреди изхода на следствието.

Всички се бяха втренчили в него, а погледите им бяха заредени с омраза. Комисарят отклони очи и започна да прережда безсмислено папките по бюрото си. Вече смяташе да нареди на Льоклерк да изведе Марше, когато телефонът на бюрото му пронизително иззвъня.

Вдигна слушалката. Послуша и рече:

– Добър ден, господин следовател... Разбира се, че не съм ви забравил... Тъкмо исках да ви се обадя. Смятам да арестувам един човек... Казва се Люсиен Марше. Бил е неин работодател... Разбира се, можете веднага да го разпитате. Изпращам ви го с цялата документация... Моля!... Но да, можем да го разпитаме и заедно... Довиждане, господин следовател.

Той остави слушалката върху вилката и инстинктивно изтри леко изпотеното си чело. Ноемврийският дъжд зад прозореца продължаваше кратко да ръми, а мокрият гълъб се разхождаше бавно по първаза.

КРАЙ

© 1976 Йежи Шеверски
© 1982 Лина Василева, превод от полски

Jerzy Siewierski
Barliet i niezływa służaca (czyli morderstwo po francusku), 1976

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2009

Издание

Йежи Шеверски. Пет пъти убийство
Полска. Първо издание
Народна култура, София, 1982

Рецензент Огнян Сапарев
Редактор Методи Методиев
Художник Светлана Йосифова
Художник-редактор Ясен Васев
Технически редактор Божидар Петров
Коректор Лиляна Малякова

Jerzy Siewierski. Pięć razy morderstwo
Warszawa, Iskry, 1976

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10413>]